

Lễ hội Bà Thu Bồn: Nâng tầm quy mô, giữ hồn di sản

08:52 28/10/2026

Lễ hội Bà Thu Bồn được thống nhất chủ trương tổ chức ở quy mô cấp TP. Đà Nẵng từ năm 2027, do hai xã Thu Bồn và Nông Sơn luân phiên chủ trì.

Bước chuyển này mở ra cơ hội quảng bá di sản văn hóa phi vật thể quốc gia, đồng thời tiếp tục gìn giữ các nghi lễ truyền thống và vai trò của cộng đồng cư dân ven sông.

Phó Chủ tịch UBND TP. Đà Nẵng Nguyễn Thị Anh Thi phát biểu kết luận buổi làm việc. Ảnh: Ngọc Hà.

Chiều 27/10/2026, Phó Chủ tịch UBND TP. Đà Nẵng Nguyễn Thị Anh Thi chủ trì cuộc họp về phương án tổ chức Lễ hội Bà Thu Bồn năm 2027. Trên cơ sở đề xuất của Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch, lãnh đạo thành phố thống nhất chủ trương nâng lễ hội lên quy mô cấp thành phố, giao hai xã Thu Bồn và Nông Sơn luân phiên chủ trì.

Xã Nông Sơn được giao chủ trì tổ chức lễ hội năm 2027, phối hợp với xã Thu Bồn và các đơn vị liên quan xây dựng kế hoạch, trình UBND thành phố xem xét, ban hành trước ngày 15/11/2026. Theo đề xuất của Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch, phần lễ giữ nguyên những nghi thức truyền thống riêng của mỗi địa phương; phần hội được định hướng bổ sung các hoạt động văn hóa, nghệ thuật, thể thao và giao lưu.

Đoàn rước tại Lễ hội Bà Thu Bồn năm 2026, xã Nông Sơn. Ảnh: UBND xã Nông Sơn.

Di sản văn hóa từ đôi bờ Thu Bồn

Dọc dòng Thu Bồn, những làng quê được bồi đắp không chỉ bởi phù sa mà còn bởi ký ức, phong tục và tín ngưỡng dân gian. Trong không gian ấy, việc thờ Bà Thu Bồn đã trở thành một sinh hoạt văn hóa lâu đời, nơi người dân gửi gắm mong ước về mưa thuận gió hòa, mùa màng tốt tươi và cuộc sống yên bình.

Hình tượng Bà được lưu truyền qua những câu chuyện dân gian, gắn với sự tôn kính của cư dân vùng sông nước. Trong quá trình hình thành và phát triển, tín ngưỡng này phản ánh sự giao lưu giữa các lớp văn hóa Việt và Chăm, tạo nên sắc thái riêng trong đời sống tinh thần của người dân xứ Quảng.

Ngày 30/9/2020, Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch ban hành Quyết định số 2731/QĐ-BVHTTDL, đưa Lễ hội Bà Thu Bồn vào Danh mục di sản văn hóa phi

vật thể quốc gia, thuộc loại hình lễ hội truyền thống. Đây là sự ghi nhận đối với những thực hành tín ngưỡng được cộng đồng gìn giữ và trao truyền qua nhiều thế hệ.

Lễ hội diễn ra hằng năm từ ngày 10 đến 12 tháng 2 âm lịch, gắn với Lăng Bà ở xã Thu Bồn và Dinh Bà ở xã Nông Sơn. Cùng hướng về Bà Thu Bồn, mỗi địa phương vẫn duy trì những nghi thức và cách tổ chức phù hợp với phong tục của mình.

Tại lễ hội năm 2026, Lăng Bà ở xã Thu Bồn duy trì các nghi thức rước sắc phong, rước nước và đại tế. Trong khi đó, tại Dinh Bà ở xã Nông Sơn, ngoài rước sắc, rước nước còn có những nghi lễ như: Tế âm linh, tế tiên hiền, thả hoa đăng và rước lửa thiêng. Những nét riêng trong thực hành tín ngưỡng góp phần tạo nên chiều sâu văn hóa của lễ hội.

Tiết mục nghệ thuật tại Lễ hội Bà Thu Bồn năm 2026, xã Thu Bồn.
Ảnh: UBND xã Thu Bồn.

Giữ nguyên nghi lễ, mở rộng không gian hội

Theo phương án được Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch báo cáo tại cuộc họp ngày 27/10, phần lễ được định hướng giữ nguyên những nghi thức riêng tại mỗi địa phương; phần hội phát triển thêm các hoạt động văn nghệ, thể thao và trò chơi dân gian, tạo không gian để người dân và du khách cùng tham gia.

Hai xã luân phiên đảm nhận trách nhiệm chủ trì, phối hợp tổ chức; còn các nghi lễ truyền thống tại Lăng Bà và Dinh Bà tiếp tục được gìn giữ theo phong tục của từng địa phương. Cách tiếp cận này dành sự tôn trọng cho không gian thực hành tín ngưỡng và những người đã duy trì lễ hội qua nhiều thế hệ.

Theo báo cáo tại cuộc họp, lượng người dân và du khách tham gia lễ hội có xu hướng tăng. Trong khi đó, không gian tổ chức, cơ sở vật chất và công trình phục trợ tại khu vực Lăng Bà, Dinh Bà còn hạn chế; nguồn kinh phí và việc vận động xã hội hóa cũng gặp khó khăn. Đây là những vấn đề thực tế đặt ra khi nâng quy mô lễ hội.

Thông tin do UBND xã Nông Sơn công bố về lễ hội năm 2026 cho thấy người dân địa phương trực tiếp tham gia chỉnh trang khu vực Dinh Bà, chuẩn bị lễ vật và phối hợp các hoạt động lễ hội. Sự tham gia ấy góp phần duy trì nếp sinh hoạt văn hóa cộng đồng qua nhiều thế hệ.

Trong quá trình mở rộng phần hội, vai trò của những người am hiểu nghi lễ và cộng đồng cư dân địa phương vì thế cần tiếp tục được coi trọng, để sức hấp dẫn của lễ hội bắt nguồn từ chính bản sắc truyền thống.

Lễ hội Bà Thu Bồn nâng tầm quy mô, giữ hồn di sản.

Kết nối di sản với du lịch văn hóa

Sông Thu Bồn mở ra một không gian văn hóa giàu tiềm năng, kết nối nhiều làng quê, di tích và điểm đến của xứ Quảng. Từ lễ hội truyền thống, du khách có thêm cơ hội tìm hiểu những câu chuyện về vùng đất, con người, nghệ thuật dân gian và sinh hoạt cộng đồng ven sông.

Trong lễ hội năm 2026, những hoạt động như: Đua thuyền, biểu diễn nghệ thuật, hô hát bài chòi và hội thi ẩm thực đã góp phần làm phong phú không gian ngày hội. Việc tăng cường phối hợp giữa hai địa phương có thể tạo thêm trải nghiệm văn hóa cho du khách, trong khi phần lễ vẫn giữ vị trí trung tâm của sinh hoạt tín ngưỡng.

Phương án nâng quy mô lễ hội cũng đề cập định hướng kết nối du lịch văn hóa với Di sản văn hóa thế giới Mỹ Sơn. Sự liên kết này mở thêm cơ hội để du khách tìm hiểu các lớp văn hóa, lịch sử trong không gian sông Thu Bồn.

Tại cuộc họp ngày 27/10, lãnh đạo thành phố đề nghị hai xã chủ động huy động nguồn lực xã hội hóa, tăng cường kết nối không gian văn hóa. Sở Tài chính được giao phối hợp rà soát, tham mưu cấp có thẩm quyền bố trí kinh phí tổ chức lễ hội năm 2027 và những năm tiếp theo theo quy định. Mức kinh phí và chương trình chi tiết chưa được xác định trong thông tin công bố về cuộc họp.

Từ Lăng Bà đến Dinh Bà, sức sống của Lễ hội Bà Thu Bồn được nuôi dưỡng bởi lòng thành kính và sự tiếp nối của các thế hệ cư dân ven sông.

Chủ trương nâng quy mô từ năm 2027 mở ra một chặng đường mới để di sản được biết đến rộng rãi hơn, đồng thời gìn giữ nét riêng đã làm nên bản sắc văn hóa xứ Quảng.

Hoàng Hữu Quyết